

УДК 314.745 : 394.91

Фролов О.В.

асп. НУ «Запорізька політехніка»

ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА СТАН ЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Міграційні процеси є невід'ємною складовою глобалізованого світу, що суттєво впливають на етнічну структуру суспільств та рівень етнічної толерантності. Переміщення населення, зокрема імміграція та еміграція, змінюють демографічний ландшафт країн, створюючи нові виклики та можливості для міжетнічної взаємодії.

Міграція безпосередньо впливає на етнічний склад населення країни. Згідно з дослідженням С.Е. Дудара, міграційні потоки в Україні в різні періоди мали різний характер: від позитивного сальдо в 1990-1994 роках до від'ємного в середині 1990-х, що зумовило зміни в етнонаціональній структурі країни [2, с. 172]. Ці зміни можуть сприяти як збагаченню культурного різноманіття, так і виникненню міжетнічних напружень.

Збільшення міграційних потоків часто супроводжується формуванням етнічних стереотипів. Як зазначає дослідник М.Л. Ларченко, етнічні стереотипи можуть бути як позитивними, так і негативними, впливаючи на рівень національної толерантності [3, с. 56]. Негативні стереотипи можуть призводити до дискримінації та конфліктів, тоді як позитивні сприяють інтеграції та взаєморозумінню між етнічними групами.

Міграція також має значний вплив на соціально-економічні процеси в країні. Згідно з матеріалами Національного інституту стратегічних досліджень, міграція впливає на ринок праці, фінанси та розвиток людського капіталу [5, с. 58]. В умовах економічної нестабільності мігранти можуть сприйматися як конкуренти за робочі місця, що знижує рівень толерантності серед місцевого населення.

Ключову роль у формуванні етнічної толерантності, на думку вчених, відіграє освіта. Дослідження Н. Семенів показує, що вивчення етнічної толерантності у студентському середовищі сприяє гармонізації міжетнічних відносин [4, с. 277]. Впровадження освітніх програм, спрямованих на підвищення обізнаності про різні культури та традиції, може зменшити упередження та сприяти взаєморозумінню.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року спричинило безпрецедентну міграційну кризу. За даними Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, станом на середину 2023 року понад 5 млн українців знайшли притулок у європейських країнах, зокрема в Польщі, Німеччині та Чехії. Крім того, близько 6,5 млн осіб стали внутрішньо переміщеними особами, залишивши свої домівки, але залишившись в межах України [1, с. 32].

Ці масові переміщення населення суттєво вплинули на етнічну толерантність як в Україні, так і в країнах, що приймають біженців. З одного боку, міжнародна спільнота продемонструвала високий рівень солідарності та підтримки українців, що сприяло зміцненню міжетнічних зв'язків. З іншого боку, тривале перебування великої кількості біженців може викликати соціально-економічні напруження та потребує ефективних інтеграційних політик.

Отже, міграційні процеси мають комплексний вплив на етнічну толерантність у суспільстві. Вони можуть як збагачувати культурне різноманіття, так і створювати передумови для міжетнічних конфліктів. Формування етнічних стереотипів, соціально-економічні аспекти та рівень освіти є ключовими факторами, що визначають рівень толерантності. Для забезпечення гармонійного співіснування різних етнічних груп необхідно впроваджувати комплексні заходи, спрямовані на подолання негативних стереотипів, покращення соціально-економічних умов та розвиток освітніх ініціатив, що сприяють взаєморозумінню та повазі між культурами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бондар Т. В. Зовнішня міграція українців до та після повномасштабної агресії (порівняльний аналіз) / Т.В. Бондар, О.А. Ганюков // Український соціум: науковий журнал. – 2023. – № 1 (84). – С. 32-53.
2. Гордузенко В. Зовнішня міграція як фактор динаміки етнонаціональної структури / В. Гордузенко // Політичний менеджмент. – 2006. – № 4. – С. 171-178.
3. Ларченко М. Л. Етнічні стереотипи та їх вплив на рівень національної толерантності / М.Л. Ларченко // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. – 2011. – № 4 (12). – С. 55-61.

4. Семенів Н. Дослідження етнічної толерантності в студентському середовищі / Н. Семенів // Молодий вчений. – 2019. – № 3 (67). – С. 275-280.

5. Соціально-економічні та етнокультурні наслідки міграції для України : зб. матеріалів наук.-практ. конф. (Київ, 27 вересня 2011 р.) / упоряд. О. А. Малиновська. – К. : НІСД, 2011. – 344 с.